

باز شد دیدگان من از خواب

شب تاریک رفت و آمدِ روز وه، چه روزی چو بخت من پیروز
پادشاه ستارگان امروز از افق سر برون نکرده هنوز

باز شد دیدگان من از خواب

به به از آفتاب عالم تاب

یک طرف ناله خروس سحر! بانگ "الله اکبر" از یک سر

از صدای نوازش مادر وز سخن های دلپذیر پدر

باز شد دیدگان من از خواب

به به از آفتاب عالم تاب

از افق صبحدم سپیده دمید آسمان همچو نقره گشت سپید

باشکوه و جلال و جاه رسید پادشاه ستارگان، خورشید

باز شد دیدگان من از خواب

به به از آفتاب عالم تاب

(یحیی دولت آبادی)

فرهنگ

پیروز : کامیاب، مبارک

دیدگان : آنکس

خروس : مرغ

از یک سر : یک طرف

وه : واه، کلمه تحسین

هنوز : ابھی، ابھی تک

به به : واه واه، کلمه تحسین

بانگ : آواز

دلپذیر : دلکش، پیارا، پیاری

سپیدہ : دن کا آجلا

ہمچو : کی طرح، کمرہ تشبیہ

شکوہ : شان و شوکت

نوازش : سہلانا، پیار کرنا

صُبحدم : صُبح کے وقت، علی الصبح

دمید : نکلا، بھوٹا

نقرہ : چاندی

أفق : آسمان کا کنارہ، جہاں زمین و آسمان ملتے دکھائی دیتے ہیں

پادشاہ ستارگان : ستاروں کا پادشاہ، سورج

تمرین

۱- فارسی میں جواب دیجیے۔

۱- مقصود از "پادشاہ ستارگان" چیست ؟

۲- شاعر، کئی از خواب بیدار می شود ؟

۳- چرا هنگام صبح، آسمان مثل نقرہ سپید می شود ؟

۴- خورشید چرا شکوہ و جلال دارد ؟

۵- "خروسی سحر" چہ معنی دارد ؟

۲- اس نظم کا دوسرا بند فارسی نثر میں لکھیے۔

۳- ان شعروں میں استعمال ہونے والے استعارات اور تشبیہات کی نشاندہی کیجیے۔

۴- مندرجہ ذیل الفاظ ایک دوسرے کے ہم معنی ہیں۔ ایسے الفاظ کو کیا کہتے ہیں ؟

۱- شکوہ، جلال، جاہ۔

۲- آفتاب، خورشید۔

۳- صدا ، بانگ -

۴- صبح ، صُبحدم ، سحر

۵- ذیل کے الفاظ آپس میں کیا ہیں اور کیوں ؟

۱- روز شب۔

۲- آمد رفت۔

۶- مندرجہ ذیل الفاظ کے واحد سے جمع اور جمع سے واحد بتائیے :

شب ، ستارگان ، افق ، دیدگان ، مادر ، پدر ، نالہ ، خروش ، سخن ها ، صدا

والہذا لایفید فی غائبہا و غائبہا لایفید فی ہذا لایفید فی غائبہا و غائبہا لایفید فی ہذا

(مشکل)

؟ تشکیکاً لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا

لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا

لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا

لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا

؟ لایفید فی ہذا

لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا

لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا

لایفید فی ہذا

؟ تشکیکاً لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا

لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا لایفید فی ہذا

لایفید فی ہذا